

РЕШЕНИЕ

Совета Буревестникского сельского поселения Новошешминского муниципального района Республики Татарстан

«31» августа 2022 года

№27-84

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне раслау хақында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнары, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Буревестник авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Яңа Чишмә муниципаль районыны Буревестник авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында» 2021 елның 25 гыйнварындагы 7-19 номерлы Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы карары;

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советының 25.01.2021 ел 7-19 нче номерлы карары белән расланган, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында» 2021 елның 31 маендагы 13-34 номерлы Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы карары;

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советының 25.01.2021 ел 7-19 нче номерлы карары белән расланган, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында» 2021 елның 18 августындагы 16-44 нче номерлы Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы карары.

3. Өлеге карарны интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга

<http://pravo.tatarstan.ru>, шулай ук Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөптәрендә <http://novosheshminsk.tatarstan.ru> урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл җирлеге Советының Законлылык, экология, җирдән файдалану, торак – коммуналь хужалык һәм территорияне тәзекләндерү мәсьәләләре буенча даими депутат комиссиясенә йөкләргә.

Буревестник авыл җирлеге
Яңа Чишмә муниципаль районы
Татарстан Республикасы

Ю.М. Улитин

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл җирлеге
Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл җирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрән гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

Статья 1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Буревестник авыл җирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Буревестник авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – авыл җирлеге Уставы), өлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, өлеге Нигезләмәнең 3 нче статьясында каралган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы Буревестник авыл җирлеге Советы (алга таба - авыл җирлеге Советы) эшли башлаган көннән башлана һәм авыл җирлеге Советының яңа чакырылышы эшли башлаган көннән туктала.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты җирлек уставы белән «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләгә белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит ил гражданлыгын-Россия

Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, алар нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит ил гражданлыгы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булу хокукына ия., Россия Федерациясенәң халыкара

шартнамәсе нигезендә, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибөрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очрактарда;

13) муниципаль район составында аның жирлек башлыгы, жирлекнең вәкиллеке органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.

2. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында жирлек Советы карары вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә әгәр ул жирлек Советының муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы сессияләре арасында барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча барлыкка килә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, жирлек Советына әлеге гариза кәргән көн депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.

Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның жирлек Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дэвамьнда аннан файдаланучы күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы жирлек Советы тарафыннан раслана.

Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген бушатылмаган нигездә башкара, ул үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, жирлек уставы белән билгеләнгән очрактардан тыш.

Статья 6. Депутат эшчәнлегенә формалары

1. Депутат эшчәнлегенәң формалары булып тора:

а) жирлек Советы утырышларында катнашу;

б) жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) жирлек Советы каравына жирлек Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мөрәжәгәте юнәлеше;

е) дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүнә таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, жирлек уставы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы Регламентында (алга таба - жирлек Советы Регламенты), башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 7. Депутатның Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат жирлек Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат жирлек советы утырышларын үткөрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук өлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

Авыл жирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл жирлеге башлыгына хәбәр итә.

3. Депутат хокукы:

1) комиссиядә һәм жирлек Советына тиешле вазифаларга сайларга һәм сайланырга;

2) жирлек Советында карау өчен сораулар бирергә;

3) высказывать фикерен формалаштыру мәсьәләләре буенча төзелә торган авыл жирлеге Советы органнары һәм кандидатуралары вазыйфаи затлар, сайлана (билгеләнә торган, килештерә торган) Советына авыл жирлеге;

4) закон чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә авыл жирлеге Советына хокукый актлар проектларын кертергә;

5) көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) жирлек Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, жирлек Советына хисап бирүче яисә контрольдә тотылган затның чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) жирлек советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданның мөрәжәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) жирлек Советы утырышлары беркетмәләренә эчтәлеге белән танышырга.

4. Жирлек Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр жирлек Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның жирлек Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат жирлек Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләре эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның жирлек Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә

катнашуы.

1. Депутат жирлек Советы һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат жирлек советы яки аның комиссияләре кушуы буенча, муниципаль берәмлек чикләрендә булган оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, жирлек Советы карарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат жирлек Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

Статья 10. Депутат таләбе

1. Депутат жирлек Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, жирлек Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат таләбе белән аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәжәгате, ул жирлек Советы карары буенча депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы утырышында жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Жирлек Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында жирлек советы билгеләгән вакытка язмага җавап бирергә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйлә мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмага мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукый формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгәтәтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дөүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәҗәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, дөүләт хакимиятенә тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрен, шикәятләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрен дәрәҗә хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дөүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә, аларның исемлегенә һәм тәртибенә җирлекнең башкарма-идарә органы тарафыннан билгеләнгән.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Җирлек Советы депутаты депутаты фракциясе яки уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, төркөү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибенә җирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 14. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат аның җирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Җирлек советы депутатының сайлау округында, җирлек Советында аның эше, җирлек Советының, аның органнарының карарлары һәм күрсәтмәләренә үтәләше турында хәбәр тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатының төнкыйди кисәтүләренә һәм тәкъдимнәренә буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкилләкле органнары эш төҗрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мәсьәләләрен буенча Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Буревестник авыл җирлегенә муниципаль берәмлегенә территориясендә

жирле үзидарә органнары, предприятие, оешмалар, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлегә белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

Статья 17. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дөүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрен сакларга, шулай ук гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратырга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми җыелышында катнашу (конференция);

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми җыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә катнашу (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер)булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исемнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданны булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр һәм күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки җинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очраklarыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

Статья 19. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш:

1) җирлек Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дөүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне төшкил итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаса;

4) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә депутат

статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларының объектив башкарылуында шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эш-гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек советы абруена зыян китерә алырлык низаглы ситуацияләрдән котылырга;

6) мәнфәгатьләр конфликтна китерә яисә китерә торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык барлыкка килгәндә, бу хакта Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә мөмкин;

7) Жирлек советы тарафыннан билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә, жирлек Советы кушуы буенча, тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 20. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре жирлек уставы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.